

SENSORVEILEDNING

SKOLEEKSAMEN SGO2400 – HØST 2018

3 av 5 oppgaver skal besvares.

- Maks ordlengde 1700 ord per oppgave

Om eksamen ved SGO/HGO: En god besvarelse inneholder solid kunnskap, logisk argumentasjon og ryddig disposisjon. Besvarelsen av en drøftingsoppgave skal være diskuterende, analytisk og koble ulike deler av pensum.

1. Besvarelsen svarer på oppgaveteksten på en presis og utfyllende måte.
2. Besvarelsen viser kunnskap.
3. Besvarelsen skal være velskrevet: sammenhengende med godt akademisk språk.
4. Viktige begreper - de som er i kjernen av besvarelsen – skal defineres.
5. Besvarelsen skal vise analytiske evne og refleksjon.

Hovedmålsettingen er at studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper om relevante politiske og geografiske tilnærminger (begreper, perspektiver etc) innenfor emnets temaområder, men også knytte dette til relevante eksempler. I tillegg skal studentene vise evne til å skrive selvstendige akademiske og drøftende tekster i faget, der en 5-timers skoleeksamen utgjør den karakterbaserte vurderingsformen.

- Oppgave 1.

Diskuter hvordan praksisene til sosiale bevegelser kan forstås gjennom et geografisk perspektiv. Trekk gjerne på eksempler.

Sensorveiledning: Særlig Jones et al. (2015) s. 128 og Nicholls (2007) er nærliggende for å definere sosiale bevegelser. Relevante trekk er bl.a: A) horisontale og løst organiserte (uformelle) nettverk, B) felles formål, oppfatninger etc. C) Krav om refordeling av ressurser og makt, anerkjennelse av kulturer og identiteter, D) Benytter ulike virkemidler og former for protester. Flere av disse aspektene bør dekkes, men ikke nødvendigvis alle.

Forelesningen til Jørgen E. Magdahl berører relevansen av geografiske begreper som skala, nettverk, sted og territorier for å forstå hvordan sosiale bevegelsers praktisk på ulike måter kan være geografiske. Kapittel 7 i Jones et al. (2015) og Nicholls (2007) tar opp betydningen av ulike geografiske begreper og behandler disse. I tillegg viser artiklene til Mayer (2013) at både nettverkene og skala-organiseringen til urbane bevegelser har blitt mer «glokale» ved å kombinere organisering både lokalt og globalt. Andre relevante begrep kan f.eks. være «scale-jumping» der bevegelser utforsker nye muligheter (bredere allianser etc.) og/eller ønsker å nå et publikum på et annet geografisk nivå. Nettverk knyttes på tvers av ulike rom/steder. Routledge (2017) fokuserer bl.a. på transnasjonale bevegelser og nettverk med felles politikk, solidaritet og samarbeid. Begrepet «sted» tas opp i Jones et al. 2015, s. 130-131, og Nicholls 2007. Steder er f.eks. der kollektive handling og markeringer (mobilisering) foregår og har viktig symbolsk betydning for protestene (som «Occupy wall street»). Ulike begreper (som skala og nettverk) kan dessuten være overlappende og sees i sammenheng – derfor er disse

ikke nødvendigvis gjensidig utelukkende. Gir kandidaten en god forståelse av flere av de geografiske hovedbegrepene nevnt over teller det positivt.

- Oppgave 2.

Hva karakteriserer tilnærmingen «kritisk geopolittikk» i politisk geografi?

Sensorveiledning: Egen seksjon i kapittel 11 i Jones et al. (2015) om «Geopolitics and critical geopolitics». Viktig at studentene forstår skille mellom den *klassiske* og den *kritiske geopolitikken*. Mens den første serverte ideologiske premisser for maktutøvelse har den siste vært opptatt av å dekonstruere slike praksiser. Forelesningen til Kristian Stokke belyser dessuten *radikal geopolittikk* forklart gjennom politisk økonomi. Mer generelt har kritisk geopolittikk også bidratt med økt fokus på diskursive konstruksjoner, legitimering av internasjonale intervensjoner etc. En god besvarelse behandler kritisk geopolittikk i tillegg til å kontrastere dette med andre perspektiver, på en god og klar måte. Det kan dessuten være et pluss om kandidaten greier å knytte andre deler av pensum til spørsmålet – særlig Le Billon [2010] om geopolittikk og ressurser.

- Oppgave 3

Diskuter hvordan nyliberal politikk kan forstås. Bruk også eksempler.

Sensorveiledning: Både i definisjonene og mer generelt kan vi nok forvente at studentene vil få fram overordnede trekk ved nyliberalisme, typiske reformtyper (privatisering, deregulering), dens historiske framvekst m.m. Dette besvarer altså *hva* nyliberalisme er. Her er det naturlig å trekke på kapittelet «Neoliberalism» til Gallaher et al., teksten til Harvey (2007) om den nyliberale staten og forelesningsnotatene til Jørgen E. Magdahl. Utover kun en forståelse av hva nyliberalisme er, vil det være en styrke om drøftingsoppgaven viser kunnskap om ulike perspektiver - særlig vektlagt på temaforelesningen. Dette gjelder spesielt nyliberalisme som (I) *statsform og politisk økonomi* der spesielt konkurransekraft og konkurransedyktighet er en viktig drivkraft for statlig politikk og (Post-Fordistisk) regulering. Peck & Tickell (1994) og Jessop (2000) artiklene på pensum betoner dette. (II) Nyliberalisme som «*governmentality*»/*styringsmentalitet* med f.eks. styringsteknikker bestående av nyliberale normer for å styre personer og institusjoner - som ved New Public Management. Teksten til Hannah (2017) er relevant her. I tillegg vektlegger forelesningen *geografiske ulikheter* der nyliberal politikk kan variere mellom ulike land/steder – som forskjeller mellom et norsk og amerikansk helsevesen. Flere av pensumartiklene kan nok framstå som litt vanskelige for studentene (kanskje særlig Jessop og Hannah), mens forelesningsnotatene gir en mer lettfattat oversikt over perspektivene skissert over. Henvisning til pensumtekstene er ikke viktig dersom det presenteres relevant kunnskap om disse perspektivene.

- Oppgave 4

Diskuter interessene til arbeidere i det globale sør i tilknytning til økonomisk globalisering. Anvend pensumrelevante eksempler.

Sensorveiledning: Spørsmål bl.a. knyttet til globalisering og arbeidere i Sør er dekket av forelesningen til David Jordhus-Lier om «Arbeid og globalisering» og/eller pensum. På pensum belyser: Kapittel 9 i Jones et al (2015) globalisering. Tekstene til Munck (2002) og Kaber (2004) kan nok være særlig relevante, og spørsmål disse artiklene tar opp bør nok

berøres for å oppnå en god karakter. Munck (2010) ser på spørsmål om arbeid i sør knyttet til økonomisk globalisering slik som uformelt arbeid, kvinners deltagelse i arbeidslivet og diskusjonen om «social clause» som er mer universelle arbeidsstandarder. Kabeer (2004) belyser spørsmål om kvinnelige tekstilarbeidere i Bangladesh og «social clause». Artikkelen får bl.a. fram at arbeidere og kvinner i Bangladesh også har hatt fordeler av globalisering, og at det derfor kan være visse interessekonflikter knyttet til hvorvidt slike universelle standarder gagnar dem. Mulig også Jordhus-Lier (2016) kan være aktuell å benytte i forhold til internasjonale fagforeningsstrategier.

- Oppgave 5

Hva menes med begrepet medborgerskap («citizenship»).

Sensorveiledning: Forelesningen til Kristian Stokke om medborgerskap og identitetspolitikk nærmer seg en definisjon ved å betone at: «Citizenship is about membership in a community and a formal status that grant rights and duties associated with that status». Først, berører kapittel 4 i Jones et al. (2015) og særlig boks 4.1 medborgerskap. Her vektlegges skillet mellom to dimensjoner. Statsborgerlige *legale/rettslige* rettigheter (og plikter) ved å tilhøre en nasjonalstat, som retten til å stemme eller det å være skattepliktig. Rettigheter er også *praksis* bl.a. gjennom deltagelse og politiske handlinger i sivilsamfunnet eller lokalsamfunnet. Legale rettigheter kan også bli krenket, som ved ekskluderende adferd (homofobi, rasisme m.m.) Stokke (2017) skiller dessuten mellom medborgerskap som «legal/rettslig status», «rettigheter» (sivile, politiske, sosiale og kulturelle), «deltagelse» og «medlemskap», der det kan være eksklusjon fra en eller flere av disse dimensjonene. Fraser (2005) bemerker at krav om medborgerskap framsettes ved sosial urettferdighet, som sosio-økonomisk og kulturell eksklusjon. Det kan også være at studentene peker på sosiale bevegelser og deres kamper knyttet til medborgerskap. Det er positivt om kandidaten evner å få til en drøfting som viser kunnskap om ulike sider av begrepet.